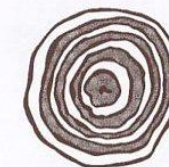

Kalender 2014

SKI
HISTORIE-
LAG

4189

Forsidebildet:

Malt av Oscar Wergeland 1882–85. Motivet er riksforsamlingen i Eidsvoldsbygningen i 1814. Kunstneren har fått plass til 60 av de 112 representantene. To av de mest fremtredende er plassert sentralt i bildet. Stående ved bordet ser vi Christian Magnus Falsen ved siden av Wilhelmn Frimann Koren Christie, forsamlingens sekretær. I prestedrakt ved døra står Nicolai Wergeland. Bildet bærer preg av å ha blitt malt 73 år etter 1814. Interiørmessig er det mange mangler, bl.a. tak, vindu og at det var tre benkerader mot opprinnelig to. Bildet henger i Stortinget, som har gitt tillatelse til å bruke det.

1814 – et 200-årsminne

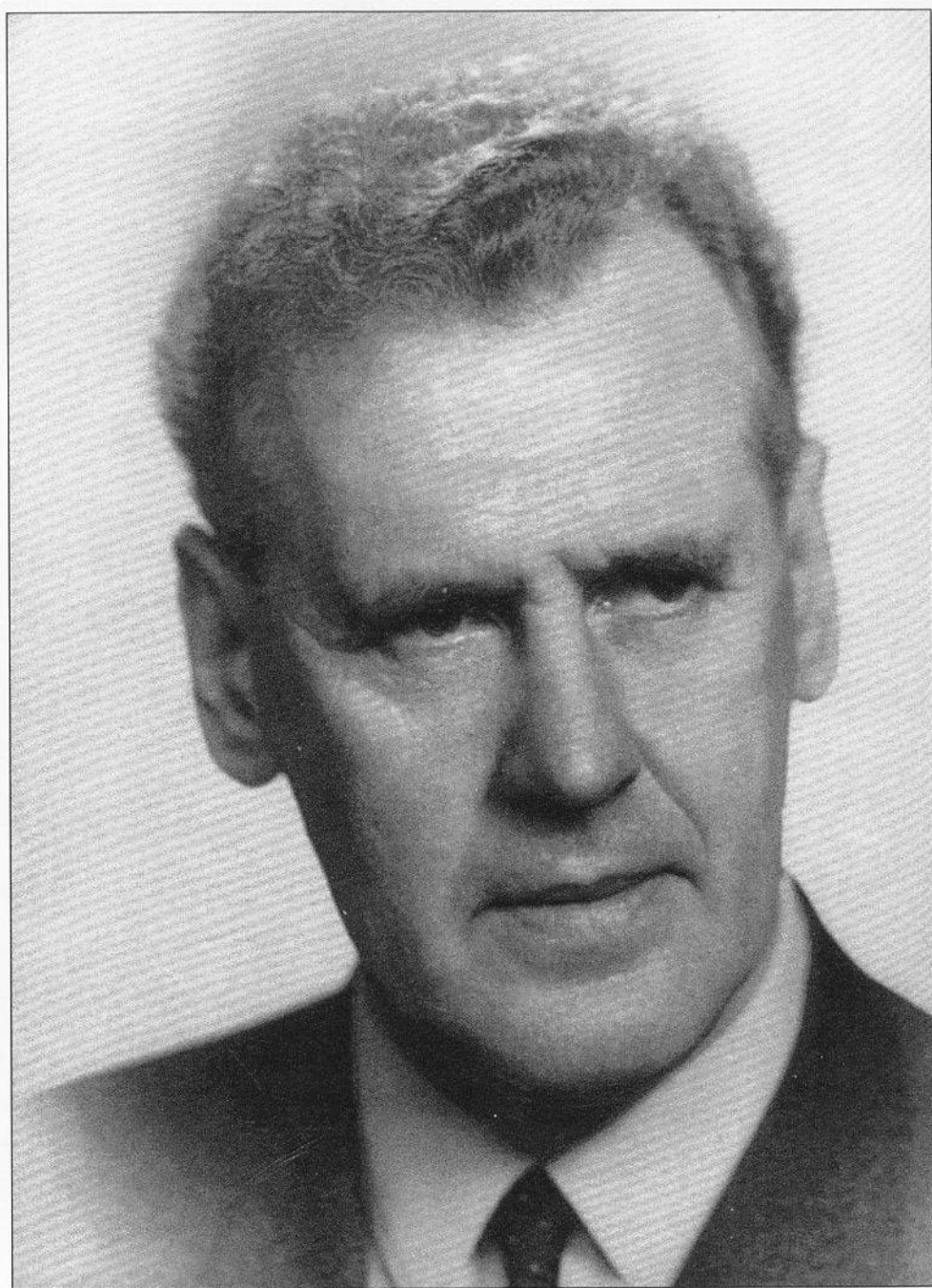
1814 er ett av de viktigste år i Norges historie. Kiel-traktaten var et resultat av Napoleonskrigene. Der la den seirende parten 14. januar fram følgende: Norges forening med Danmark i 434 år skulle oppløses. Norge/Danmark stod på den tapende siden. Norge skulle bli et selvstendig rike i union med Sverige.

Stattholderen i Norge, prins Christian Fredrik, innkalte 21 av Norges fremste menn til et «stormannsmøte» på Eidsvoll verk. Alle var enige om de ikke ville være i union med Sverige. Det ble bestemt å kalle inn til en riksforsamling. Representantene skulle velges blant bønder, brukseiere, embetsmenn og borgere over 25 år. Valget skulle foregå i kirkene på en ekstraordinær bededag. Valgmenn fra Kråkstad ble prost Hørbye og Ole Hansen Dal. Valgmennene fra Akershus amt møttes, og følgende tre ble valgt til Riksforsamlingen: Kammerherre Peder Anker, sorenskriver Falsen og bonde Christian Kollerød fra Høland.

Riksforsamlingen møttes 10. april på Eidsvoll. 112 representanter fra alle valgkretser møtte, bortsett fra Nord-Norge. Avstander og tid gjorde det umulig å gjennomføre valgmøter. 11. april ble riksforsamlingen offisielt åpnet. 12. april fikk en konstitusjonskomite i oppgave å lage utkast til en grunnlov for Kongeriket Norge. 17. mai ble Norges grunnlov vedtatt, og Christian Fredrik ble valgt til konge. 21. mai hadde riksforsamlingen sitt siste møte. Representantene dannet en «broderring» og avla løftet: «Enig og tro til Dovre faller».

Allerede 19. mai mottok Norges nyvalgte konge et brev fra admiral Bille i Sverige. Der stod det at stormaktene ville sende kommissærer til Danmark og Norge for å tvinge gjennom unionen med Sverige. I juli ble det kamper mellom norske og svenske styrker. Sverige stilte med overlegent større styrker, og Norge ble tvunget til forhandlinger. 10.–14. august ble den såkalte Mosse-konvensjonen forhandlet fram. Sveriges blokade av Norge ble opphevet. 10. oktober adbiserte kong Christian Fredrik, og samme dag forlot han Christiania med skip.

Oscar Arnold Wergeland (1844–1920), kunstmaler.

Ved kommunesammenslutningen av Kråkstad og Ski var Ski Arbeiderparti kommunens største parti, og fikk ordføreren.

Edgar Johannessen fra Ski tiltrådte som ordfører, mens Jens Hansen fra Kråkstad ble varaordfører.

1950- og 60-årene var de store regions- og kommuneplaners tid. Blant annet utarbeidet et konsulentfirma en plan for sammenhengende bymessig utbygging mellom Ski og Langhus med 100 000 innbyggere. Forskjellige planer slo hverandre i hjel, og havnet som oftest i en skuff. En stående vits var: «Det viktigste er ikke å legge planer, men å huske hvor man har lagt dem».

Edgar Johannessen var ikke fornøyd med noen av de framlagte planer fra konsulentfirmaet, og han la i 1969 fram et forslag på et representantskapsmøte. Planen hans gikk ut på at byggingen skulle starte på Langhus, og deretter på Finstad. Siktemålet skulle være å få en sosial boligbygging. Representantskapet ønsket ikke å ta stilling til ordførerens forslag, og utsatte behandlingen. Forslaget ble deretter en gjenganger på flere representantskapsmøter. Endelig ble det fattet et vedtak: «Utbyggingen begynner på Langhus».

En litt vanskelig sak kom i 1969. Ordføreren følte presset med å ivareta ordførervervet samtidig som han skulle skjøtte sitt arbeid, og ønsket en ordning med kommunen. Partiet nølte med å følge opp et forslag om at ordføreren skulle få en deltidsstilling i kommunen. Argumentet mot var at de fryktet at de borgerlige partier ville utnytte et slikt forslag og skape misnøye blant velgerne. Men man ville søke å bedre ordførerens arbeidsforhold.

Edgar Johannessen frasa seg ordførervervet i 1970. Han ble tilsatt som rådmann i Røros hvor han siden ble

boende. Henry Clausen som nå var varaordfører i kommunen overtok ordførervervet fram til neste valg.

Kilde: Rolf Yttereng: «Ski Arbeiderparti gjennom 110 år»
Bilde: Utlånt fra Ski Rådhus.

3.rekke, bakerst, f.v.: Christian Westgaard, Trygve Brynhildsen, Eivind Barca, Jacob Simonsen, Finn Isaksen, Odd Stenerud, Inger Maria Berle (Wennberg), Helga Aaraas (Dahl, delvis skjult), Kjell Eide, Johan Flem, Kåre Martinsen, Kåre Westgaard, Asbjørn Boger
 2.rekke: Inger Johanne Olsen (Bjørnstad), Randi Slagstad Olafsen, Inger Andresen (Kløvstad), Eli Simonsen (Børresen), Johan Høie
 1.rekke: Ruth Brynhildsen (Langseter), Aud Sande (Dahl), Tordis Zahl Grytten (Myhre), Tordis Olavsrud (Gauksdal)
 Foran: lektorene Bent Vale og Osvald Martinsen

Foto: Østlandets Blad

De var Rødruss i 1944

Avgangselever fra 1944 feiret i 1984 sitt 40-årsjubileum i Odd Fellows lokaler i Ski. Kullet har vært samlet hvert femte år siden 1944 – til og med 50-årsjubileet – enten privat eller i leide lokaler. De kan i år feire 70-årsjubileum.

Ski kommunale høyere allmennskole ble holdt igang under hele krigen. Skolens lokaler var det som idag er en del av ungdomsskolen i Ski, på hjørnet av Kirkeveien og Skolebakken. Tyskerne okkuperte en tid underetasjen, slik at bare klasserommene i annen etasje kunne brukes. Elevene måtte da gå inn via vaktmestertrappen.

Dette årskullet besto egentlig av to kull: «storegym» etter gammel ordning og «lillegym» etter ny ordning. De første måtte gå tre år og avlegge middelskoleeksamen før de kunne begynne på gymnaset, mens de andre kunne gå rett fra 2. middelskoleklasse til gymnaset tre år. Tilsammen 41 elever gikk ut dette krigsåret. Dette var siste året med gammel ordning. Elever fra hele Follo kunne søke til gymnaset i Ski. De kunne velge mellom engelsk- eller reallinie.

Det sier seg selv at det var spesielt å være russ under krigen. Alt måtte foregå i det skjulte. Men de sto på og lagde seg utstyr – små luer med pappskygger, stokker som de bar på innsiden av kåpen/frakken osv. De holdt fester, utga avis (som bar navnet «Avant de mourir») og laget sangbok; «Rauruss Raut» het den.

17. mai var de invitert hjem til Kjell Eide fra Ås. Selskapet ble imidlertid avbrutt av at politiet ringte på døren. Alt russeutstyr forsvant i full fart i alle slags gjemmer: piano, skuffer og skap, og gjestene rømte hver til sitt mens mor til Kjell avledet politiet med høflig snakk på trappen.

Uken etter kom innbydelse til ny fest:

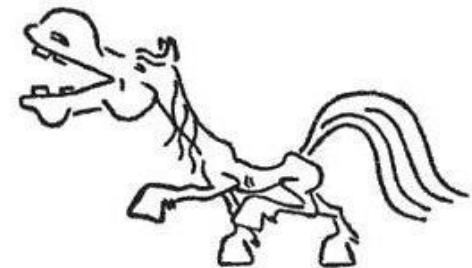
*«Fest på Follo Landbruksskole 27/5 kl. 20.
Frammøte i tida 19–20. Kom ikke i følge!
Tre salte sild leveres Inger Kløvstad senest lørdag
morgen....*

*Enhver tar med: Godt humør, glass osv.....
Utvis forsiktighet! Vi tar opp programmet fra 17. mai»*

Skirussens emblem «hesten Skeidar» så også dagens lys i denne klassen. En av elevene tegnet den. Et annet påfunn: En karikaturtegning av rektor ble malt i stort format med hvit billakk på skolens fasade. Det var så vidt elvene unngikk å gå opp som privatister!

Dette var en russetid som skiller seg klart fra den vi opplever 70 år senere.

Kilde:
Randi Slagstad Olafsen, Inger Kløvstad Andresen

Februar

Waldemarhøy med Ustvedthuset

Ski historielag 40 år

Ski historielag ble besluttet opprettet på et møte 7. mars 1974, et møte som kom i stand etter initiativ av Ski Utmarksråd ved dets formann Arne Fjeld. På dette møtet ble det valgt et styre som allerede 21. mars etablerte seg med Dag Mork Ulnæs som formann. Dette var det første lokale historielag i Follo, men de øvrige kommunene kom raskt etter.

Ski historielags formålsparagraf lyder:

Ski historielag har som formål å fremme kjennskap til Skis historie, vekke interesse for tidligere tiders liv og virke og søke å bevare lokalhistoriske verdier

Styret satte opp en liste over fremtidige arbeidsoppgaver for laget. Av disse kan nevnes: Medlemsmøter med foredrag, ekskursjoner, registrering av gamle hus og fornminner, husgeråd, navn og dialekter, gamle redskaper og verktøy, jordfaste rester (deriblant gravhauger og gravrøyser) Etablering av et bygdetun og utgivelse av en ny bygdebok ble også bragt på bane.

Det skulle således være nok å ta fatt på for et lag som i utgangspunktet hadde ca. 40 medlemmer. Flere av de nevnte sakene står fremdeles på agendaen, og nye oppgaver er kommet til.

Ganske tidlig ble det satt i gang arbeid med å opprette en fotosamling som nå omfatter omkring 7000 bilder, vesentlig i sort/hvitt. Størstedelen av samlingen er nå digitalisert og lagt ut på nettsiden til Ski bibliotek og administreres av Lokalhistorisk arkiv. Fotosamlingen har vært basis for den årskalender som historielaget har gitt ut siden 1985.

Arbeidet med ny bygdebok, til avløsning av bygdeboken for Kråkstad som kom ut i 1929 og som forlengst er utsolgt, har resultert i at det i 1990 ble utgitt to bind, forfattet av lektor Terje Schou fra Kråkstad. Disse bindene tar for seg tiden fra eldre steinalder og frem til reformasjonen. Deretter stoppet arbeidet

opp, men det er nå satt ned en komite igjen som undersøker muligheten for å komme videre med bygdebokarbeidet.

Av andre gjennomførte prosjekter kan nevnes opplysningsarbeidet om Stunnerfunnet, en boplass fra eldre steinalder som er av de eldste spor etter mennesker i Øst-Norge, anlegg av en natur- og kultursti på øvre Hebekk, rydding av et gravhaugfelt ved Vardåsen, dette er et prosjekt hvor elevene ved Ski barneskole er engasjert, utgivelse av en turbok

med beskrivelse av en rekke turer i nærområdet med opplysninger om kulturminner. Det arbeides også med etablering av en kultursti i Kråkstad.

Fortsettes nest siste side

Mars

Fortsatt fra side 7

Det må også nevnes at historielaget har vært en viktig pådriver ved etableringen av Waldemarhøy som et «bygdetun», hvor den gamle doktorboligen har fått selskap av Ustvedthuset og et stabbur, de to siste husene er gaver til historielaget fra henholdsvis Bjørg og Bernt Richard Mellegård og Eli Ann Dyvik.

At Ski historielags arbeid har blitt verdsatt skulle fremgå av at hele seks av lagets medlemmer i årenes løp har blitt hedret med Ski kommunes kulturpris.

Ski historielag har i dag (høsten 2013) ca. 350 medlemmer.

Det er livlig aktivitet i laget. Medlemsmøter med foredrag minst en gang per måned. Temaer kan være fra vår nasjonale kulturhistorie, men som oftest fra lokalhistorien. Foredrag er ofte kombinert med turer. En lengre tur til Telemark sommeren 2013 ble meget vellykket. 28 medlemmer deltok på en to dagers tur til Dalen Hotel med kanalfergen Victoria fra Lunde. Turen inkluderte også museumsbesøk og besøk i stedets stavkirke.

Kilde: Per Krogstie
Bilde: David Dahl

Ledere (formenn) gjennom 40 år:

1974–75	Dag Mork Ulnæs
1976	Berit Budde Erichsen
1977–79	Robert Pehrson
1980–81	Per Beinset
1982	Kollektiv ledelse
1983	Jan Erik Prestesæter
1984	Kollektiv ledelse
1985–88	Bi Five Magnus
1989	Finn Raaum
1990–92	Kristen Bjerke
1993	Gro Strand
1994–2000	Grethe Zahl
2001–08	Per A. Krogstie
2009–	Knut Falla

Flagget heises for første gang. Anne Marie Norum og Eva Ulmo har ansvaret for flaggheisingen. Fotograf: Harald Hvidsten. Giver av bildet: Gerd-Birgit Tjomsland.

Den 29. mai 1963 var en festdag for KFUK-speiderne i Ski 1. Hytta til jentespeiderne ble innviet etter flere år med målrettet innsats samt rause bidrag fra gode hjelpere.

Selve historien om Bjerkebekk startet i 1957 da gårdbruker Sigvald Mortensen ga speiderne en hyttetomt like ved Asgjerrudtjern ved inngangen til Gaupesteinmarka. Navnet ble Bjerkebekk etter en husmannsplass som lå der tidligere. Det er bilvei helt frem, og drikkevannskilde som ikke fryser om vinteren. Ikke minst er det ypperlig skiterreng med merkede løyper.

For å bygge hytte trengs penger, så nå hadde speiderjentene en aktiv tid med å skaffe midler. Forskjellige arrangementer som utlodning og salg av selvlagde ting ble satt i gang. Det ble invitert til leirbålskveld ved Midsjøvannet med oppføring av skuespillet «Askepott», og salg av pølser, kaker og brus som hjalp litt på kontoen til hyttedrømmen. Det kan også nevnes en underholdningsaften i Rådhuseteateret avviklet med stor suksess. Sketsjer, leikarring og selvlaget skuespill ga mer penger i kassa.

Det helt store skjedde i 1962 da Eva og Arne Ulmo presenterte en stor overraskelse for de involverte i hytteplanene. De ønsket å gi en ferdig-hytte til speiderne. Foreldreforeningen og byggekomiteen hadde i lang tid arbeidet aktivt for saken. Nå ble det fart i sakene. Penger til grunnmur og pipe var i orden, og etter skikkelig dugnad var hytta under tak allerede i desember. Det ble jobbet med innredning utover nyåret 1963.

29. mai kunne Bjerkebekk innvies. Alle rause givere, foreldreforeningen og byggekomiteen ble takket for fantastisk innsats. Allerede to dager etter ble det holdt pinseleir med 41 glade speiderjenter.

I over 50 år har Bjerkebekk vært til stor glede

for speiderne. Nå er det 1. gruppe av Norges Speiderforbund som eier hytta.

Kilder:

Lokalhistorisk arkiv

ØB

Bildet er dessverre ikke av beste kvalitet, men det viser litt av utsmykningen. Mannen med hvit hatt er trolig lærer og redaktør Harald Holmaas. To plasser til venstre for ham står dr. Eger. I høyre bildekant ser vi det gamle gravkapellet. I 1914 var Ski kirkesogn en del av Kråkstad herred. Fotograf er ukjent. Arne Strand er giver av bildet.

25. februar 1814 var det offentlig «bededag» i de norske kirkene, der hvert herred skulle velge valgmenn til et senere møte, der representantene fra de enkelte len skulle velges som representanter til riksforsamlingen på Eidsvoll.

Denne datoen ble i 1914 i Ski markert med flagging og minnegudstjeneste i kirken. Etter den begivenheten fremmet Hans Haugland fra Ski skytterlag et forslag om at også 17. mai burde feires. Begrunnelsen var at det var hundre år siden 1814 og at 17. mai ville falle på en søndag. Hviledagen gjorde at det var pause i våronna.

En 17. mai-komité ble oppnevnt med representanter fra de forskjellige foreningene i Kråkstad herred. Det ble gjort store anstrengelser for å gjøre dagen minneverdig. Ski kirke ble dekorert med kranser, flagg, papir i nasjonale farger og friske blomster. Det tilsvarende var også tilfellet ved Kontra skole i Ski, der hovedarrangementet fant sted.

Selve dagen opprant med strålende sol og passe vind, slik at det var bevegelse i flaggene. Saluttene som ble hørt fra forskjellige steder, skapte straks stor 17. mai-stemning. Kirkene var fylt til siste plass. Prekenen ble holdt av prost Gedde Dahl i Kråkstad og i Ski av pastor Jahnsen.

Etter gudstjenesten i Kråkstad samlet barna seg på skolen, der det var bevertning og lek. Det tilsvarende skjedde ved Kontra skole, der også barna fra Gjedsjø og Langhus deltok. Siggerud skole hadde sitt eget arrangement, da komiteen syntes avstanden til Kontra var for lang.

Klokken 16.00 samlet de voksne seg på Kontra skole. Folketoget gikk derfra til herredshuset ved Kjeppestad. Her ble det litt ventetid før man hørte musikken fra tilsvarende tog fra Kråkstad som besto av både gående og kjørende. Etter taler fortsatte borgertoget samlet langs Kjeppestadveien til Ski stasjon og videre

Kirkeveien til Kontra. Det var nok mange slitne etter den lange marsjen. Avisen Øierens utsendte mente at det var samlet ca. 700 mennesker på skoleplassen. Stykjunker (høyeste underoffisersgrad) og viseordfører Ruud oppfordret de tilstedeværende til å være med i et leve for kongen. Deretter holdt han talen for dagen.

Det ble etterhvert overskyet og kjølig. Derfor trakk man inn i skolelokalene, der det var bevertning, musikk, opplesning, deklamasjon, sang og dans.

Klokken 23.30 ble 17. mai-feiringen avsluttet med salutt og fyrverkeri.

Arrangementet ble en minneverdig dag i Kråkstad/Skis historie.

Kråkstad sett fra luften i 1964

Kråkstad sentrum

Bildet viser Kråkstad sentrum, sett fra luften i 1964. Det var det året Kråkstad og Ski gikk sammen til en kommune etter bare 33 år som to administrative enheter. Den nye kommunen fikk navnet Ski. Før 1931 hadde vi Kråkstad hovedsokn og Ski anneks. Kommunehuset stod på Kjeppestad. Bygningen står ennå. Det er første huset på venstre side av Tomterveien, før vi kommer til flyplassen. Selve bygningen er satt opp av materialer fra den gamle Magasinbua ved Ski kirke.

Første kommunestyremøte på Kjeppestad var 25. januar 1878.

Ski kalender for 2013 har bilde av det siste kommunestyret før Kråkstad og Ski ble slått sammen fra 1. januar 1964. Begge kommunestyrene var imot sammenslåing.

Kråkstad fikk nytt administrasjonsbygg i 1956. Den nye Ski kommune hadde sine møter her fram til midt på 70-tallet, da Rådhuset i Ski sentrum ble utbygd med kommunestyresal og formannskapssal. Bygningen bærer i dag navnet Kråkstad Samfunnshus. Det er den store hvite bygningen omtrent midt på bildet.

Fra Samfunnshuset går det en synlig hvit strek på bildet opp mot kirken. Det er i dag gangvei, men var i sin tid en viktig tverrforbindelse mellom Kongeveiene forbi Kråkstad kirke og videre mot Ås.

Kråkstad kirke hadde 850 års jubileum i 2012. Legg merke til at Prestegården (presteboligen) ligger høyere opp i bakken enn kirkebygningen. Det er ikke vanlig å finne eksempel på slik plassering. Under et møte i Historielaget sommeren 2012 på Kirketunet antydet Knut Solberg at årsaken kunne være at der presteboligen i dag ligger, var det et høvdingesæte den gang kirken ble reist første gang.

Midt på bildet har vi et område som er avgrenset

av veier: Parkbakken, Elveveien, Stasjonsveien og Kråkstadveien. I 1964 var det i overkant av 20 boliger på dette området. I dag er det 40 boliger. Dette er et lett målbart tegn på utviklingen i Kråkstad sentrum, en rolig og kontrollert utvikling. Her fins et godt utbygd omsorgssenter og godt utbygde skoler for barne- og ungdomsskole-elever. Ny idrettshall er tatt i bruk. Banken er lagt ned, postkontoret er stengt og matbutikkene er borte. En periode var det fem matbutikker i området.

Kråkstad fikk den første faste skolen i hele kommunen, det var i 1845. Det var ennå omgangsskole i syv år i de områdene vi i dag kan kalle de sentrale deler av Ski.

Kilde:

M.Østlid, Kråkstad en bygdebok, bind I

Juni

Randi Bråthen (Særvoll) og Ella Andersen (Johannessen). Til venstre for huset sees Arnestadjordet, der Langhus senter ligger i dag. 1938.

Den tidligere husmannsplassen Brandtenborg ligger på hjørnet av Vevelstadveien, Ødegårdsveien og Sloraveien. Plassen er registrert første gang i 1791. Fra folketellingen i 1801 er Brandtenborg oppført som plass under Bøhler gård.

Mange familier har bodd her i årenes løp, men dette handler om tiden fra 1910 og framover. Da bodde Hans Brandtenborg her med kone og barn. Hans var en dyktig smed som både laget redskaper og smidde for bøndene, samtidig som han drev gårdsdrift. I skogen på oversiden av gården er det fortsatt merker etter jordlapper som sannsynligvis ble anlagt av Hans. Den gamle smia står der også!

*Alma Bråthen på gårdsplassen med utsikt mot Sprettopp.
1950.*

I 1918 ble Brandtenborg kjøpt av Hans Ruud på Bøhler. I 1920 kom Kristian og Alma Bråthen som forpaktere, og de drev jordveien til midten av 60-årene. De fikk fem barn, og datteren Randi forteller om en lykkelig barndom, selv om det ofte var slitsomt. De dyrket poteter, gulrøtter og korn – de hadde rips, solbær og stikkelsbær, og barna måtte bidra med både lusing og høsting. De hadde høns og griser, kuer på

båsen og hest i stallen. Far dro til «byen» med hest og vogn for å selge avlingen av bær, poteter og gulrøtter. Han jobbet på Bøhlersaga med å kappe bakhon, og om vinteren fraktet han tømmer.

Brandtenborgveien går inn til plassen fra Ødegårdsveien. Tidligere gikk den videre til husmannsplassene Passop (Langhus senter) og Sprettopp (innover Sloraveien), og det var også kjerrevei gjennom skogen til Bøhler.

Randi og søsknene gikk på Langhus skole (Lillebjørn fra 1863 og Storebjørn fra 1930). Randi husker godt

frøken Holmeide og lærer Ottar Flakstad. De hadde kort vei til skolen og vandret oppover Persbakken, eller Persdalen, som noen sa!

Gunnar Fjeld på Bøhler gård dyrker nå korn på jordene rundt Brandtenborg, og våningshuset er leid ut.

Kilder:

Randi Særvoll
Gunnar Fjeld

Juli

Den gamle skolebygningen fra 1864–1967, som stod der paviljongen stod.

1932-bygget i gammel utgave. I dag malt rødt.

Paviljongen

Siggerud skole

Allerede i 1738 fikk vi lov om almueskole. Da begynte den møysommelige prosessen det var å gi alle elementære kunnskaper i lesing og skriving. Almueskolen startet som omgangsskole. Først i 1827 kom loven som vektla faste skoler. «Fast skole» var en milepel. Det gikk imidlertid seint med å gjennomføre lovens intensjoner. I første omgang ble det mange steder fast skole i leide lokaler.

I skoleloven av 1860 går det tydelig fram at lesing og kristendomskunnskap var de viktigste fagene. Som et haleheng til §4 står det at skolekommisjonen mente når omstendighetene tillot det, kan det «gives Drenge Veiledning i Gymnastikk og militarie Øvelser».

Faste skolelokaler i leide lokaler ble delvis gjennomført i 1850-årene i vår kommune. Skogbygda var et vanskelig område. Det var store avstander og dårlige veier. Det hendte at frammøtet til omgangsskolen ble dårlig, spesielt i uværsperioder. Framsynte menn så dette. Skoletomt og byggematerialer ble stilt til disposisjon. I november 1862 ble det bestemt å bygge skolehus med lærerbolig på Siggerud. Skolen kom under tak i februar 1864, og tatt i bruk samme år. Skolekretsene Fjell og Siggerud ble slått sammen. Den nye skolebygningen rommet lokaler for undervisning og leilighet for læreren. Det var «lærerjord» til skolen, og nødvendige uthus ble bygd.

Samtidig kom en stor forenkling i papirproduksjo-

Paviljongen

nen med overgangen til trefiber som råmaterialer. Papir ble så billig at det kunne brukes i undervisningen. Men bruk av tavle og griffel var ennå i bruk et kvart århundre framover.

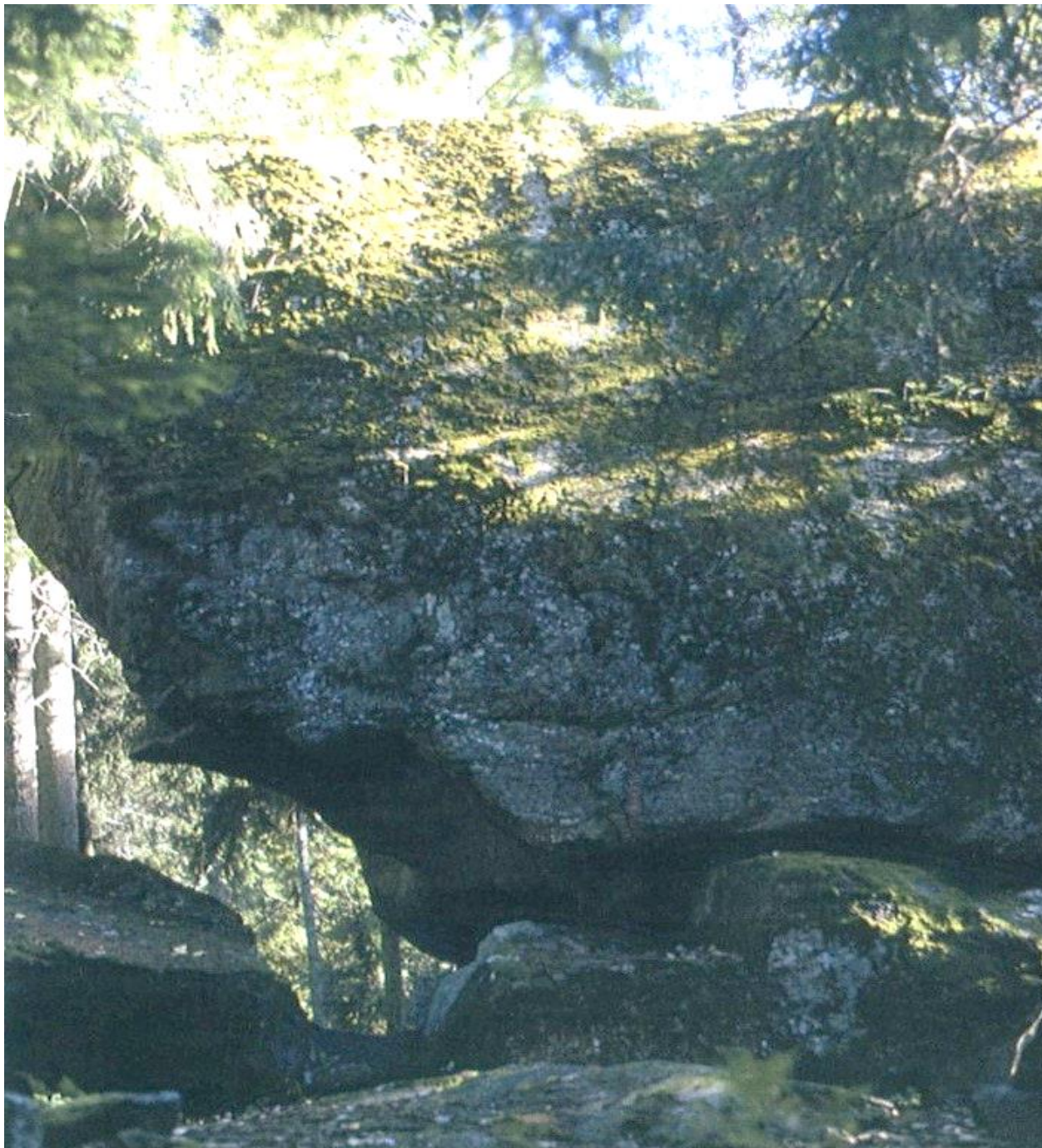
I 1864 var det 51 elever i to klasser på Siggerud. Gjennom årene økte elevtallet med behov for mer plass. Skolen har gjennomgått fem ombygginger. Høsten 2013 var det 402 elever.

Den gamle skolen fra 1864 ble revet i 1967, og ny skole ble bygd. Den ble kalt Paviljongbygget. Paviljong-

bygget ble revet for å gi plass til den nye skolen som stod ferdig til høsten 2013. Nybygget kom i tilknytning til barne- og ungdomsskolen. I samme område er det barnehage med fem avdelinger.

Kilde: M. Østlid. Kråkstad – en bygdebok. Bind I. Artikkelen om skolens historie fram til midt på 1920-tallet, er skrevet av Ole Haug.

August

Gaupesteinmarka naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon 25. januar 2013, fremmet av Miljøverndepartementet.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca 6558 dekar i Ski, Enebakk og Hobøl kommuner, altså i Akershus og Østfold fylker.

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og relativt lite påvirket skog- og landskapsområde, som representerer fattige, til dels middels rike skogstyper med gran og furu i lavere trakter over marin grense i Sørøst-Norges grunnfjellsstrøk. Området har særskilt betydning for biologisk mangfold.

Hele området har navnet sitt etter den store flyttblokka, Gaupesteinen. En kjempestein av gneis og amfibolitt, som ble plukket løs siste istid fra et sted i nærheten, og lagt igjen her som et tidsminne. Om steinen har navn etter Dovregubben eller om bonden, som lette etter dyra sine, og søkte ly under steinen i et fryktelig uvær og fikk et ublidt møte med ei fresende gaupe – betyr ikke så mye. I dag er steinen et samlingssted i «gaupeland» for turgåere fra mange

kanter, og under steinen ligger boken i treskrinet og venter på navnetrekket ditt.

At Gaupesteinmarka kan kalles en eventyrskog med spesielt høy opplevelsesverdi, har Naturvernforbundet i Oslo og Akershus gjort billedlig for oss. Festforestillingen i Rådhuseteateret i Ski torsdag 25. april 2013 ble en gratulasjon til

Gaupesteinmarka naturreservat iscenesatt av Stein Kr. Martinsen, Naturvernforbundet i Ski. Martinsen har arbeidet for vern i 20 år. Vi må også huske at en av grunneierne, Gunnar Fjeld, helt fra 2006 var pådriver for å få til avtaler om frivillig vern. Verneforslaget berørte 14 eiendommer og 18 grunneiere. Som takk for det frivillige vernet, ble de 18 grunneierne tildelt Ski kommunes miljøvernpris for 2013. At det hele fikk en lykkelig slutt, skal alle friluftsentusiaster og naturen selv være glade for. Gaupesteinmarka er et eventyr

med alle sine natursærpreg og kulturspor, variasjon og mangfold. Uberørthet fremstår som en dyp kontrast til byen og det menneskeformede landskapet. Her ligger måsamyrene tett opp mot bratt og dramatisk terreng. Her inne levde og virket «gutta på skauen» i storskog og spenning.

September

Magnhild Grefsgård

Teater i Ski

Magnhild Grefsgårds teatervirksomhet i Ski strakte seg fra sketsjer og smådramatiseringer i Folkets Hus fra 1956/57 til helaftens forestillinger i Rådhuseteatret, den siste i 1964. Da ble Askepott satt opp for andre gang.

En inspirasjonskilde i 1958 var et besøk av Moss Barneteater som bl.a. framførte «Prinsesse Solgull» i Rådhuseteateret. Etter dette startet Magnhild Grefsgård opp med dramatiseringen av kjente fortellinger, ofte med et lokalt tilsnitt i persongalleri og gjendiktning. Eldbjørg Aanerud (Kandahl) og Celine Knutsen ble gode medhjelpere. Blant positive medarbeidere var også styret i Ski Skolekorps.

Første oppsetting av Askepott var i 1958. Bildet fra denne forestillingen viser Odd Roger Låmfjell som kongen av Hobøl og Eli Boysen som dronningen av Knapstad. Ansvarlig for denne oppsetningen var Ski skolekorps. Ved andre anledninger var det andre lokale lag og foreninger som var arrangør og vertskap, som speiderne med oppsettingen av «Snehvit og de syv dvergene». Overskuddet ved Askepott-oppsettingen i regi av Ski skolekorps i 1964 gikk til Wenche Myhres barnehospital i Gaza.

For de medvirkende skolebarna ble oppsettingene i Rådhuseteateret en stor opplevelse. Her var det stor scene etter Riksteaterets mål og spesifikasjoner, garderober hvor de fikk sminke seg og med sufflørboks i forkant av scenen.

Kulisser ble malt og kostymer skaffet til veie fra loft og lagre. Publikumsoppslutningen var overveldende, alle de 701 plassene i Rådhuseteatret var besatt! Senere oppsetninger, bl.a. Tornerose, trakk også fulle hus.

Mange av folkeskolens elever i årskullene 1943 til 1952 må ha hatt en eller annen rolle i en av Magnhild Grefsgårds mange oppsetninger og vært innom hennes hjem i Idrettsveien. Det var der alle øvelsene og terping av replikker foregikk. Fru Grefsgård benyttet

puggemetoden og terpet og terpet til replikkene satt som klistret i hukommelsen. Her var det ingen «kjære mor», skulle du på scenen måtte du kunne dine saker.

På premieredagen var stemningen til å ta og føle på. Vaktmester Halvorsen var fru Grefsgårds beste medspiller. Lys på, lys av, teppet opp, teppet ned – Halvorsen hadde bestandig full kontroll. Vaktmesteren hadde sågar en liten birolle i Askepott.

Etter forestillingene vanket det alltid blomster og superlativene satt løst hos dem som delte dem ut.

Kilder:

Eli Boysen
Frode og Tor Grefsgård
Odd Roger Låmfjell (bilde)
Jan Svendsen

Oktober

Fordi det dette året var mange konfirmanter, var det avsatt fem søndager til denne begivenheten. Dette er en indikasjon på en økende tilveksten av innflyttere og da spesielt til Ski.

Kirke, dato og antall var som følger:

Kråkstad 3. mai: 30 konfirmanter – 12 jenter/18 gutter

Siggerud 14. juni: 7 konfirmanter – alle gutter

Ski 3. mai: 49 konfirmanter – 40 jenter/9 gutter

Ski 10. mai: 57 konfirmanter – 4 jenter/53 gutter

Ski 6. desember: 32 konfirmanter – 8 jenter/24 gutter

Det vil si 175 konfirmanter fordelt på 64 jenter og 111 gutter.

Første rekke fra venstre:

Britt Buller, Anne Grethe Bjørnsvik, Bodil Heistad, Turid Vestby og Jorun Elise Vargset.

Andre rekke fra venstre:

Berit Pauline Hansen, Marit Constanse Jensen, Turid Irene Kaldahl, Anne Marie Oudmayer, Lillian Skau, Anne Karin Østli, Turid Eikvam, Laila Åsmundsen og Sissel Nordahl.

Tredje rekke fra venstre:

Anne Berit Gylder, Aina Kristine Marsfjell, Anne Elisabeth Klose, Elisabeth Have, Eva Johannessen, Unni Wilmann, Ann Elisabeth Walter, Berit Skaug, Ragnhild Ågoth Hansen, Odd Evensen, Ellen Marie Sanderlien, Ingrid Hestø, Ranveig Marie Kraft, Wera Wullum, Britt Hagen, Anne Mette Roksti, Berit Brandtenborg og Wenche Mentzen.

Fjerde rekke fra venstre:

Marit Halvorsen, Odd Østli, Tore Strøm, Grethe Nielsen, Arild Bjørge, Ingri Ustvedt, Tove Svendsen, Jan Eivind Jørgensen, Ellen Margrethe Thorbjørnsrud, Egil Kvisgaard Røysem, Toril Gro Thauland, Knut Erik Kjuus, Anne Lise Vastad, ui, Harald Georg Marthinsen og Margrethe Sørli.

Presten var Olav Brandt.

Sittende f.v.: Rando Hansen, Åse Hansen, barna foran: Kari Korslund, Marit Jansen, Trond Jansen og Sverre Korslund.
Bak f.v.: Tulla Korslund, Ingrid Jansen, Rakel Hansen, Laila Jansen, Jorunn Magnussen, Einar Magnussen, Gunnar Magnussen, Gunvor Magnussen
Foran t.h.: Daniel Korslund

Familien Jensen/Lysne har bodd i Ski i snart 100 år – en familie som har vokst seg tallrik og har satt spor etter seg i kommunen.

Peter Julius Jensen var egentlig fra Vestby og ble i ung alder utdannet til arkitekt og møbelsnekker i Kristiania. Han spesialiserte seg som trappesnekker og giftet seg med Marta Natalia fra Drøbak. Foreldrene hennes bodde i Tverrkjegla, og Julius og Marta bodde også noen år i Drøbak. Men rundt 1915 kjøpte Julius en skogteig i Hebekkskogen i Ski – dengang øverst i dagens Lysneveien på hjørnet mot Nybrottsveien. Her ryddet han skog, han så det ble lysere og kalte stedet LYSNE – og veien fikk navn etter det.

Dengang var dette absolutt utkanten av Ski sentrum, skog rundt dem – med Blåveisbekken og orrhanespill på myra, og med fotballsletter og flotte klatretrær var det alle barns lekeplass.

Julius bygget et snekkerverksted på tomten med leilighet i 1ste etasje og hit skulle familien flytte. Veien (stien) til eiendommen var av hestekjerrestandard, og flytting fra Drøbak var ingen enkel sak. Tre hestetransporter måtte til, og noen av barna måtte transporteres til Ås og ta toget til Ski for deretter å begi seg til fots til Lysne. Snøslaps og regn gjorde turen lite hyggelig, og vel fremme var døren låst og ingen hestelass kommet frem. Men de kom seg inn og fikk varmet og tørket seg.

Erling Ivar Jensen (Solbråtan), Gunvor (gift Magnussen), Ingrid Magdalena (gift Jansen), Åse (gift Hansen), Mary (gift Ferdinansen), Erik Jensen, Knut Gislo, Kjell Jensen, Ellen Marit (kalt Tulla og gift Korslund) og Sverre (som tok navnet Lysne og flyttet til Canada med velbrukt snekkerutstyr og gjorde lykke som trappesnekker der).

På andre siden av Lysneveien – på eiendommen Sandstad, flyttet Sigvard og Pauline Jansen inn. De ble svigerforeldre til Ingrid Jensen. Snart var familiene Jensen/Jansen samlet rundt Lysneveien. Datter Åse og mannen Rando Hansen bygget like ovenfor foreldrene,

og siden alle tilhørte pinsemenigheten, ble strøket gjerne kalt «pinsehjørnet». Bildet over er fra 1951 og viser medlemmer av storfamilien som feirer jul i villa Lysne.

Kilder: Trond Jansen, Tulla Korslund

Desember

Registrering av bilder

Ski Historielag er interessert i bilder fra alle kanter av kommunen. Vi kommer gjerne hjem til deg for å notere opplysninger om bildene dine og låner med disse for avfotografering.

Ta kontakt med oss, så blir vi enige om en dag det passer.

De fleste bildene i denne kalenderen finnes i fotoarkivet til Ski Historielag. Hvis du har lyst på en kopi av et bilde, kan du henvende deg til ansvarlig for fotosamlingen.

Mange av bildene er tilgjengelig i lokalhistorisk arkiv v/Ski Bibliotek. Søk gjerne på internett ski.hovedbibliotek@ski.kommune.no eller kontakt

Hovedansvarlig for fotosamlingen:
Bjørn Myrvoll, tlf. 64 87 45 41

Tidligere års kalendere kan fåes ved henvendelse til:
Per A. Krogstie, tlf. 64 87 32 43

Takk

*Vi takker alle som har hjulpet oss med bilder og opplysninger til årets kalender.
Takk også til alle som hjelper oss med å selge kalenderen*

Rolf Ottesen Grafisk Produksjon har trykket kalenderen.

Forbehold:

Vi tar forbehold om mulige feil. Det er dessverre ikke alltid vi klarer å levere et perfekt produkt.

Årets kalenderkomité har bestått av:

Aase Klohs

Bjørn Myrvoll

Knut Repstad

Karl-Olaf Løkenhagen

Ragnhild Sæthren

Elin Aas

Sidsel Kandahl